

COMMAND & CONTROL IN COUNTER – REBEL ACTIVITIES

DOWODZENIE W DZIAŁANIACH PRZECIWRREBELIANCKICH

Wojciech Więcek,

Akademia Obrony Narodowej

Abstract: *Counter – rebels activities have complex and unconventional nature. Moreover need especially, comprehensive approach to the problem of command & control during accomplish the mission by task forces in clashes with rebels.*

Experiences gained by commanders and staffs are valuable field to consideration in those area of science penetration. However, there are a lot of doubts, which should be taken under consideration in aspect of C² in counter – rebel activities.

An article will present author's conclusions connected with contemporary counter – rebel activities, their principles and forms, with strong focus on command and control during them. The second part of it will concern desired battlefield management systems in those type of tactical activities. Suggestion connected with this area of interest will finish the article.

Keywords: *Counter – rebels activities, command & control,*

Streszczenie: *Złożoność działań przeciwrrebelianckich wiąże się z koniecznością opracowania stosownych procedur oraz zaimplementowania systemów automatyzacji dowodzenia na poziomie taktycznym. Powyższa potrzeba wynika z doświadczeń kolejnych zmian biorących udział w operacjach poza granicami kraju. Artykuł zawiera wyniki badań autora na temat zasad i form prowadzenia działań przeciwrrebelianckich, ze zwróceniem szczególnej uwagi na zagadnienia dowodzenia. Ponadto akcentuje potrzebę oraz wymagania stawiane systemom zarządzania polem walki w działaniach tego typu. Sugestie dotyczące powyższego obszaru zawarte zostały w końcowej części niniejszego artykułu*

Słowa kluczowe: *działania przeciwrrebelianckie, dowodzenie.*

W ostatnich latach wyraźnie dostrzegamy wzrost zaangażowania Sił Zbrojnych państw NATO w operacje ekspedycyjne¹. Owe operacje charakteryzują się niespotykaną dotąd złożonością powiązań i wzajemnych zależności w sferze militarnej oraz niemilitarnej. Pojawia się również tendencja do przenoszenia punktu ciężkości operacji reagowania kryzysowego z działań bojowych na przedsięwzięcia niekinetyczne, nastawione na udzielanie wsparcia lokalnym społecznościom oraz pozyskiwanie ich przychylności dla działań sił sojuszników.

Pomimo iż współczesne operacje ekspedycyjne są postrzegane jako niewojenne, niejednokrotnie w ich trakcie dochodzi do starć z siłami nieregularnymi określanymi zwyczajowo mianem rebeliantów². Jest to przedsięwzięcie niezwykle złożone, wymagające kompleksowego podejścia do ich prowadzenia. Niewątpliwie owa złożoność wiąże się również z koniecznością opracowania i respektowania procedur oraz zaimplementowania systemów automatyzacji dowodzenia³ na poziomie taktycznym. Powyższa potrzeba wynika z doświadczeń kolejnych zmian biorących udział w operacjach poza granicami kraju, zarazem w związku z wieloma wątpliwościami oraz niedoskonałościami teorii i praktyki dowodzenia w działaniach przeciwrzbelianckich, czyni ów obszar badawczy niezwykle interesującym.

Czym jednak są działania przeciwrzbelianckie i jak je współcześnie postrzegać? W obowiązujących dokumentach doktrynalnych nie funkcjonuje jednoznaczna definicja owych działań. Słownik Terminów i definicji NATO, AAP-6, zawiera termin *counter-insurgency*⁴, tłumaczony jako *zwalczanie rebelii – działania wojskowe, paramilitarne, polityczne, ekonomiczne, psychologiczne i obywatelskie podejmowane w celu stłumienia rebelii*⁵. W owym dokumencie zawarto również definicję *działań przeciwpartyzanckich (counter guerilla warfare)*, definiowanych jako *działania*

---

¹ W związku z niebezpieczeństwem destabilizacji różnych regionów świata oddalonych od granic sojuszu, a nie pozostających bez wpływu na bezpieczeństwo państw członkowskich, NATO skierowało główny wysiłek na łagodzenie sytuacji kryzysowych i napięć, które mogą bezpośrednio lub pośrednio zagrażać jego bezpieczeństwu jak i stabilności na „peryferiach” sojuszu. Wiązało się to z koniecznością szerszego spojrzenia na zadania NATO, rozbudowując je o zdolność do rozwiązywania problemów globalnych, takich jak zapobieganie konfliktom, utrzymanie pokoju, czy też interweniowanie w przypadku katastrof humanitarnych. Sprostanie nowym wyzwaniom jest możliwe w wypadku dysponowania siłami lekkimi, wyposażonymi w nowoczesne technologie, systemy dowodzenia i kontroli, siłami posiadającymi zdolność szybkiego przerzutu w dowolny rejon świata w celu prowadzenia operacji, określanych mianem ekspedycyjnych.

² W odniesieniu do ugrupowań nieprzychylnych wojskom koalicyjnym, zasadnym wydaje się używanie określenia **siły destabilizacyjne**, rozumiane jako *zorganizowany ruch (ugrupowanie, siła polityczna), dążący do przejęcia władzy i wprowadzenia swoich idei przy wykorzystaniu przemocy skierowanej przeciw legalnej władzy, sił ją wspierających oraz nieprzychylnych sobie części społeczeństwa*.

³ Dowodzenie to *proces, poprzez który dowódca narzuca swoją wolę i zamiary podwładnym oraz w ramach którego wspomagany przez swój sztab planuje, organizuje, koordynuje i ukierunkowuje działania podległych mu wojsk przez użycie standardowych procedur działania i wszelkich dostępnych środków przekazywania informacji*.

Zob. Dowództwo Wojsk Lądowych, *Planowanie działań na szczeblu taktycznym w wojskach lądowych DD/3.2.5*, Warszawa 2007, s. 7.

⁴ Określenie Counterinsurgency występuje również w doktrynalnych dokumentach brytyjskich, niemieckich oraz amerykańskich.

⁵ AAP-6, *Słownik terminów i definicji NATO*, luty 2005, s. 107.

---

*i przedsięwzięcia prowadzone przez siły zbrojne, siły paramilitarne lub agencje niemilitarne przeciw partyzantom*⁶.

Te dwie z pozoru podobne definicje mają zasadniczo odmienny wydźwięk i znaczenie. **Counterinsurgency** opiera się na połączeniu efektów działań politycznych, ekonomicznych, militarnych, paramilitarnych, psychologicznych, informacyjnych oraz organizacji pozarządowych podejmowanych przez władze w celu unicestwienia określonego ruchu ideologicznego⁷. Ów ruch, posiada z reguły ramię zbrojne (rebeliantów), które przemocą dąży do osiągnięcia celów, ułatwiających osiągnięcie zakładanego stanu końcowego. Zatem wszelkie działania skierowane przeciwko owemu zbrojnemu ramieniu, nazwać możemy **działaniami przeciwrebelianckimi**. Gdyby bowiem **działania przeciwrebelianckie** utożsamiać z **counterinsurgency**, musiałyby one być postrzegane jako wielopłaszczyznowa działalność militarna i niemilitarna prowadząca do osiągnięcia efektu synergii działań bojowych i niebojowych, w kontekście wyeliminowania określonego ugrupowania pozostającego pod wpływem kierownictwa ideologicznego, połączona z ciągłym zabieganiem o przychylność społeczeństwa⁸. Jednak dla potrzeb współczesności zasadnym wydaje się oddzielenie określenia **counterinsurgency** od sformułowania **działania przeciwrebelianckie**, czyniąc te drugie określeniem podrzędnym wobec pierwszego. Zarazem wydaje się nie być błędem postrzeganie **działań przeciwrebelianckich** jako określenia bliskoznacznego z **działaniami przeciwpartyzanckimi**, przyjmując za ich istotę wykrycie i zniszczenie uzbrojonych bojowników. Uzyskanie właściwego wizerunku w oczach społeczeństwa w tego typu działaniach ma znaczenie drugorzędne⁹.

Z taktycznego punktu widzenia, działania przeciwrebelianckie powinien cechować jasno zdefiniowany cel, jakim jest wykrycie oraz zniszczenie określonego zgrupowania sił przeciwnika. Pomimo faktu, iż owe działania nie występują w obowiązującym podziale działań taktycznych, istnieje i funkcjonuje teoria oraz praktyka ich prowadzenia.

Współczesne konflikty zbrojne cechuje wielopłaszczyznowa asymetria, nierównowaga oraz dysproporcja występująca między stronami w sporze. Jednak w wypadku zaistnienia owej asymetrii, strona słabsza wcale nie jest z góry skazana na niepowodzenie, pod warunkiem, że nie podejmie walki na warunkach, które dyktuje silniejszy. Asymetria przewagi militarnej może być z powodzeniem rekompensowana odpowiednią taktyką, która oznacza niekonwencjonalne prowadzenie działań zbrojnych i niezbrojnych. Innymi słowy, chodzi o stawianie oporu w takich

---

⁶ Tamże.

⁷ FM 3-24.2, *Tactics in counterinsurgency*, Fort Benning 2009, s. 1-2.

⁸ Zasadne wydaje się już na wstępie prowadzenia działań skierowanych przeciwko określonym ugrupowaniom zbrojnym jasne ich zdefiniowanie w odniesieniu do zakładanego przez nie stanu końcowego. W konsekwencji możliwe będzie uznanie ich za powstańców, rebeliantów czy partyzantów, co będzie miało bezpośredni wpływ na ich zwalczanie. Zob. W. Więcek, *Zdefiniować przeciwnika nieregularnego* [w:] *Kwartalnik Bellona*, nr 4/2010, Warszawa 2010, s. 87-88.

⁹ Działania przeciwpartyzanckie stanowią element działań definiowanych jako **counterinsurgency**. Partyzanci stanowią zbrojne ramię określonych ugrupowań (ideologicznych, politycznych), stąd zwalczanie ich powinno być traktowane jako element owych działań. Zob. FM 3-24.2, *Tactics...*, wyd. cyt, s. 1-2.

warunkach i w taki sposób, by uczynić przewagę technologiczną silniejszego przeciwnika mało użyteczną. Dlatego obecnie obserwujemy wzrost zainteresowania specjalistów z dziedziny sztuki wojennej poszukiwaniem rozwiązań zwiększających zdolność do wyzyskiwania przewagi technologicznej w asymetrycznej przestrzeni walki. Dotyczy to również obszaru dowodzenia, nierozzerwalnie związanego z taktyką działań przeciwrrebelianckich.

Teoria prowadzenia owych działań jest obecnie niezwykle prężnie rozwijającą się dziedziną sztuki wojennej. Jednocześnie doświadczenia nabyte podczas prowadzenia tego typu działań w szeregu konfliktów zbrojnych pozwalają na wskazanie pewnych cechujących je prawidłowości, które wydają się być charakterystyczne również dla działań przeciwdywersyjnych¹⁰.

Do zasadniczych sposobów prowadzenia owych działań zalicza się:

- przeszukanie,
- pościg,
- wypad,
- zasadzkę,
- okrążenie.

Będą one stosowane w zależności od sytuacji taktycznej, warunków terenowych, charakteru działań przeciwnika oraz możliwości wojsk własnych. Umiejętność nieszablonowego ich prowadzenia przy respektowaniu specyficznych dla nich zasad stanowi zasadniczy warunek uzyskania powodzenia. Sposoby działań mogą występować samodzielnie, lub we wzajemnych ze sobą powiązaniach, w zależności od zakładanego celu. Niejednokrotnie integralną częścią przeszukania będzie okrążenie, a pościg może być konsekwencją wypadu czy zasadzki. Taka złożoność przedsięwzięć taktycznych implikuje niewątpliwie zwiększone potrzeby w zakresie dowodzenia i przepływu informacji, gdyż w znakomitej większości przypadków, owe działania będą efektem przewagi informacyjnej, której wyzyskanie jest możliwe tylko w przypadku natychmiastowego podjęcia działań.

Wydaje się, że w odniesieniu do niniejszych rozważań, zasadne jest także przedstawienie poglądów innych państw na zagadnienia dotyczące działań przeciwrrebelianckich. W niemieckiej sztuce wojennej w ramach zadań taktycznych, realizowanych w celu eliminowania rebeliantów wyróżniono między innymi¹¹:

---

¹⁰ Działania przeciwdywersyjne są częścią składową obrony przeciwdywersyjnej. Ich istota sprowadza się do prowadzenia walki z grupami dywersyjno-rozpoznawczymi, sabotażowymi i terrorystycznymi przeciwnika. Z kolei obrona przeciwdywersyjna definiowana jest jako jedno z zadań systemu obronnego państwa chroniącego wojska, ważne obiekty oraz działalność organów państwowych, gospodarczych i społecznych przed penetracją i destrukcyjną działalnością nieprzyjaciela. Zob. *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego, wydanie szóste, AON, Warszawa 2008, s. 32 i 78*. Do zasad prowadzenia działań przeciwdywersyjnych zalicza się: inicjatywę, aktywność, ciągłość, szybkość reakcji, zaskoczenie oraz współdziałanie. Zob. *Instrukcja o zasadach prowadzenia przeciwdywersyjnych działań zaczepnych (kompania – pluton – drużyna), WMON, Warszawa 1988, s. 5*.

¹¹ German Army Office, *Preliminary Basics for the Role of Land Forces in Counterinsurgency*, Cologne, June 2010, s. 21-22.

- **Przedsięwzięcia bojowe**, do których zalicza się: opanowanie terenu, zniszczenie, zabezpieczanie, utrzymywanie, powstrzymywanie, wiązanie walką, pościg, patrolowanie, okrążenie.
- **Przedsięwzięcia kontrolne**, takie jak: patrolowanie, organizowanie punktów kontrolnych, wzmacnianie lokalnych sił bezpieczeństwa, organizowanie wysuniętych posterunków, zatrzymywanie i przetrzymywanie podejrzanych, przeszukiwanie (w celu znalezienia broni, narkotyków, ludzi itp.) oraz przeczesywanie (osób).

Z kolei w armii brytyjskiej, do działań przeciwb rebelianckich można zaliczyć działania uderzeniowe (counterinsurgency strike operations). Ich istotą jest podniesienie poziomu bezpieczeństwa ludności poprzez eliminację występujących w niej wrogich sił¹². Za podstawowe sposoby działania przyjęto przeszukiwanie, zatrzymywanie podejrzanych osób, okrążenie i uderzenie. Natomiast do zasad prowadzenia tego typu działań zalicza się: zaczepność, elastyczność, zaskoczenie i bezpieczeństwo, jednoczesność, prostotę oraz zachowanie odwodów¹³.

Według poglądów amerykańskich zaś, działania przeciwb rebelianckie podzielić można na zaczepne i obronne. W ramach pierwszych z nich mogą być realizowane następujące zadania taktyczne: marsz zbliżania, natarcie, pościg, przeszukiwanie i uderzenie, okrążenie i przeszukiwanie, działania rajdowe, zasadzki, działanie snajperów oraz patrolowanie¹⁴. Natomiast do obronnych sposobów prowadzenia działań przeciwb rebelianckich zalicza się ochronę baz, organizację wysuniętych posterunków, przeciwdziałanie zasadzkom, przeciwdziałanie improwizowanym urządzeniom wybuchowym oraz zwalczanie snajperów przeciwnika¹⁵.

Współczesne działania przeciwb rebelianckie warunkowane będą sposobem walki stosowanym przez przeciwnika. Ostatnie konflikty zbrojne dowiodły, że o sukcesie decydować będą między innymi następujące składowe:

- izolacja rejonu działań (dostaw uzbrojenia itp.).
- polityczna izolacja na arenie międzynarodowej (ukazanie partyzanta jako bandyty),
- przenikanie do struktur (humint),
- połączenie techniki z nieszablonowością
- elastyczność działań połączona z wykorzystaniem błędów przeciwnika.

Jednocześnie na podkreślenie zasługuje fakt, iż zarówno działania rebelianckie jak i przeciwb rebelianckie cechuje niejednokrotnie nieprzeciętna brutalność oraz bezwzględność obu stron¹⁶. Także wielkość sił potrzebnych do prowadzenia działań przeciwb rebelianckich wydaje się ciągle być niedostatecznie wysoka¹⁷.

¹² *British Army Field Manual, Volume 1 Part 10. Countering Insurgency*, Army Code 71876, October 2009, s. 8 B-1.

¹³ Tamże, s. 8 B-2.

¹⁴ *FM 3-24.2 Tactics...*, wyd. cyt., s. 5.23-5.32.

¹⁵ Tamże, s. 6.1-6.30.

¹⁶ W przypadku działań przeciwb rebelianckich, oczywiście w zależności od określonych i zatwierdzonych zasad użycia siły (ROE).

¹⁷ Przykładem może być zwiększenie polskiego kontyngentu w Afganistanie do liczby 2600 żołnierzy.

Z zaprezentowanych powyżej rozważań wynika, że działania przeciwr rebelianckie znacznie odbiegają swą istotą od klasycznie pojmowanych działań taktycznych. Owa odmiennosc będzie cechować również obszar dowodzenia, obejmującego w tego typu aktywności zbrojnej całokształt działalności dowódców w zakresie kierowania przygotowaniem i prowadzeniem działań bojowych. Prawdopodobnie w trakcie zwalczania sił rebelianckich, dowodzenie będzie charakteryzować się swoją specyfiką, polegającą na zapewnieniu utrzymania stanu ciągłej gotowości bojowej wojsk oraz stałej współpracy z miejscową ludnością na terenie, w który działają wojska. Dowodzenie to również stawianie zadań bojowych oraz dotyczących zabezpieczenia bytowania żołnierzy, a także kontrola realizacji postawionych zadań.

W trakcie prowadzenia działań przeciwr rebelianckich, dowodzenie wydaje się być trudniejsze niż w działaniach klasycznych. Wynika to z konieczności operowania niejednokrotnie w znacznym oddaleniu od sił głównych, często bez możliwości uzyskania wsparcia czy wzmocnienia oraz dostarczenia środków bojowych i materiałowych. Wyzwaniem jest również zapewnienie obiegu informacji pomiędzy różnymi rodzajami Sił Zbrojnych oraz w toku prowadzenia działań powietrzno-lądowych, co jest obecnie aksjomatem.

W działaniach przeciwr rebelianckich, dowódca ma do wyboru przyjęcie różnego rodzaju metod pracy, zależy to od obowiązujących procedur oraz jego indywidualnych cech charakteru i umiejętności dowódczych. Na ich wybór wpływa również ogólna sytuacja w rejonie działań, znajomość środowiska oraz czas jakim dysponuje dowódca na ich przygotowanie.

W myśl zasady decentralizacji dowodzenia, dowódca zgrupowania wojsk prowadzących działania przeciwr rebelianckie, otrzymuje zadanie w postaci ogólnych dyrektyw, bez szczegółów, które określa sam, w toku procesu planowania. Zadanie postawione w ten sposób, może dotyczyć dłuższego czasu działań, dowódca może więc podejmować decyzje, co do terminów działań bojowych prowadzonych w odniesieniu do otrzymanego zadania. Decyzja do prowadzenia działań nie będzie więc aktem jednorazowym. Musi być ona ciągle uzupełniana i poprawiana w ślad za zmieniającą się sytuacją oraz w wyniku zdobywania nowych informacji o przeciwniku, terenie oraz ludności niewalczącej.

Sposób planowania działań przeciwr rebelianckich nie powinien odbiegać od ogólnie przyjętego w działaniach regularnych, jednak pewne treści i wnioski będą charakterystyczne. W toku planowania działań należy zwrócić uwagę na:

- Liczebność, uzbrojenie i lokalizację sił przeciwnika oraz możliwość jego przeciwdziałania;
- Obiekty, teren, wrogie siły, które należy rozpoznać dodatkowo przed realizacją zadania;
- Siły i sposób przeprowadzenia rozpoznania;
- Drogi podejścia do obiektu ataku, sposób działania oraz drogi i sposób wycofania;
- Siły i środki potrzebne do wykonania zadania;

Z drugiej strony, w czasie bitwy o Faludżę w 2004 roku, do działań przeciwr rebelianckich użyto łącznie 12 amerykańskich batalionów, 800 żołnierzy brytyjskich oraz 300 irackich. Ich działanie było poprzedzone przygotowaniem powietrznym oraz artyleryjskim. Siły rebeliantów ocenia się na około 5000, uzbrojonych tylko w broń lekką.

- Ilość, rodzaj, skład i miejsce organizacji ubezpieczeń;
- Działania innych zgrupowań prowadzących działania przeciwb rebelianckie w rejonie wykonywania zadania.
- Nastawienie ludności do wojsk własnych oraz wrogich sił;
- Możliwości wykonawcze niebojowych (INFOOPS, SIGINT itp.).

Powyższe dane umożliwią dowódcy podjęcie właściwej decyzji do prowadzenia działań przeciwb rebelianckich. Oczywiście konieczne jest skonfrontowanie przyjętego rozwiązania z terenem oraz w razie konieczności dokonanie zmian w przyjętym planie¹⁸. Ponadto zasadne jest wykorzystywanie zdjęć satelitarnych oraz przekazu obrazu w czasie rzeczywistym, w celu zapoznania wszystkich wykonawców z ich zadaniami oraz przeprowadzenia gry wojennej przed rozpoczęciem realnych działań.

Podczas planowania działań przeciwb rebelianckich należy między innymi:

- a) Dokonać analizy celu działania;
- b) Ocenić położenie;
- c) Skalkulować czas na przygotowanie i przeprowadzenie działania.

Rozważając cel działania, konieczne jest określenie sobie zakładanego stanu końcowego¹⁹ oraz tego, co trzeba uczynić, by akcja była najbardziej efektywna. Należy dokonać oceny obiektu ataku, przeciwnika, wojsk własnych, warunków terenowych, pogody i pory roku. Powyższe fakty świadczą o tym, że w działaniach przeciwb rebelianckich znajduje zastosowanie klasyczny proces decyzyjny.

W podsumowaniu niniejszego artykułu, zasadnym wydaje się zaakcentowanie znaczenia wykorzystywania w działaniach przeciwb rebelianckich systemów zarządzania polem walki²⁰, istotnym elementem staje się również pozyskiwanie i wykorzystywanie wiedzy. Decydującą rolę odgrywa przede wszystkim czas przetwarzania uzyskanej informacji w konkretną decyzję. Okazuje się, że w wielu przypadkach to właśnie czas podjęcia decyzji miał zasadniczy wpływ na rezultat

---

¹⁸ Ułatwia to wykorzystanie bezpilotowych środków rozpoznawczych, na które z każdym rokiem zwiększa się zapotrzebowanie. Na początku 2009 roku wykonano 500 lotów, rok później już tysiąc a pod koniec 2010 roku ponad 2000. Zob. B. Głowacki, *Bezradne spojrzenie Gorgony* [w:] Raport. Wojsko-Technika_Obronność, nr 02/2011, s. 30.

¹⁹ Wydaje się, że zasadne jest wskazywanie stanu końcowego na poszczególnych liniach operacyjnych. W trakcie realizowanego w AON ćwiczenia grupowego pk. Asymetria 10, ćwiczący planując działanie typu Cordon & Search określili stan końcowy w obszarach: **Cywilnym:** Miejscowa ludność odizolowana od miejsca prowadzenia operacji (zmniejszenie ofiar cywilnych); **Wojsk własnych:** Siły MONDY zdolne do utrzymania porządku i swobody ruchu w rejonie odpowiedzialności. **Przeciwnika:** zatrzymany przywódca miejscowych sił destabilizacyjnych, zmniejszony wpływ owych sił na miejscową ludność.

²⁰ Podczas ćwiczenia BORSUK 10, po raz pierwszy zastosowano na dużą skalę sieciocentryczny system wspomagania dowodzenia JASMIN. Elementy systemu znalazły zastosowanie nie tylko poziomie dowodzenia Brygada-batalion, ale także na szczeblach kompania-pluton-drużyna. Wydaje się to szczególnie ważne w działaniach przeciwb rebelianckich, bowiem szczególnie wtedy istotna jest świadomość sytuacyjna oraz skrócenia czasu reakcji i minimalizowanie ryzyka pomyłem w wypadku wykonywania precyzyjnych uderzeń.

końcowy walki²¹. Doświadczenia ze współczesnych konfliktów zbrojnych wskazują również na to, że stale wzrasta znaczenie wsparcia naziemnego i powietrznego oraz doskonalenia procedur wskazywania i niszczenia celów. Warto podkreślić, iż umiejętność wezwania wsparcia w działaniach przeciwb rebelianckich, powinni posiadać dowódcy od szczebla dowódcy drużyny wzwyż²². Zarazem współczesne działania bojowe cechuje brak linearności ugrupowania. Zmusza to dowódców do działania w wybranych miejscach, skupienia się na najważniejszych elementach ugrupowania bojowego i utrzymywania mobilnych odwodów, zdolnych do natychmiastowej reakcji. W tych warunkach niebagatelną rolę odgrywają także środki dowodzenia, a ich niezawodność pozostaje się w sferze ciągłego zainteresowania dowódców wszystkich szczebli²³.

Niewątpliwie zagadnienia związane z dowodzeniem w działaniach przeciwb rebelianckich, są niezwykle złożonym obszarem penetracji naukowej, dlatego w niniejszym materiale zaprezentowano jedynie wybrane aspekty owego obszaru. Prawdopodobnie w dającej się przewidzieć przyszłości, będziemy obserwować stały rozwój środków oraz doskonalenie procedur dowodzenia w tego typu działaniach. Wynika to z konieczności respektowania kryterium zapewnienia bezpieczeństwa oraz minimalizowania nakładów ma działania zbrojne, przy jednoczesnym podnoszeniu ich wydajności. Wydaje się, że można to osiągnąć między innymi poprzez zmianę filozofii postrzegania współczesnych, asymetrycznych konfliktów zbrojnych, także, a może przede wszystkim w aspekcie dowodzenia.

***mjr mgr Wojciech Robert Więcek** ukończył Wyższą Szkołę Oficerską im. T. Kościuszki we Wrocławiu. studiował w Akademii Obrony Narodowej na wydziale Wojsk Lądowych, gdzie uzyskał dyplom magistra zarządzania i dowodzenia. Pełnił służbę w 4 Brygadzie Kawalerii Pancerniej, a następnie w litewsko - polskim batalionie Sił Pokojowych w Orzyszu oraz w 15 GBZ w Giżycku. W 2006 roku został ponownie skierowany do AON na studia podyplomowe, które ukończył z wynikiem bardzo dobrym. Od 2007 r. pełni służbę na stanowisku asystenta w Zakładzie Taktyki Wojsk Lądowych AON.*

---

²¹ Stąd też obserwujemy dążenie do utrzymywania bezwzględnej przewagi informacyjnej. Proces ten polega na błyskawicznym analizowaniu każdej informacji, zestawieniu z niej obrazu sytuacji taktycznej i odprowadzaniu go do wszystkich walczących dowódców w czasie zbliżonym do rzeczywistego. Dzięki temu wzrasta wydajność dowodzenia wojskami i kierowania ogniem pododdziałów.

²² Wykorzystywanie środków wsparcia i zabezpieczenia jest efektywne tylko wówczas, gdy ustalone i przećwiczone są procedury ich wywołania,.

²³ Współcześnie dostrzega się trend do wyposażania wojsk w sprzęt łączności o zwiększonym zasięgu, głównie ze względu na znaczne odległości pomiędzy poszczególnymi elementami ugrupowania bojowego. Z kolei sojusznicy charakter działań przeciwb rebelianckich wymaga kompatybilności w zakresie stosowanych środków łączności.